

IZVEŠTAJ O
NACIONALNIM SUĐENJIMA ZA RATNE ZLOČINE
U REPUBLICI SRBIJI
2012

BEOGRADSKI CENTAR ZA LJUDSKA PRAVA

*IZVEŠTAJ O NACIONALNIM SUĐENJIMA
ZA RATNE ZLOČINE U REPUBLICI SRBIJI
2012*

Izdavač

Beogradski centar za ljudska prava
Beogradska 54, Beograd,
Tel/fax. (011) 308 5328, 344 7121
e-mail: bgcentar@bgcentar.org.rs
www.bgcentar.org.rs

Grafička obrada izveštaja: Bogdan Krasić

Fotografija na naslovnoj strani: Emre Ayaroglu, *Grulla (CC BY 2.0)*

Stavovi izneti u Izveštaju su stavovi saradnika
Beogradskog centra za ljudska prava.

1. NACIONALNA SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE

Zakonom o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku protiv učinilaca ratnih zločina¹ 2003. godine osnovano je Tužilaštvo za ratne zločine i Veće za ratne zločine pri Okružnom sudu u Beogradu koje je bilo nadležno za otkrivanje i krivično gonjenje učinilaca krivičnih dela protiv čovečnosti i međunarodnog prava, odnosno krivičnih dela predviđenih članom 5 Statuta Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju². Nakon reorganizacije mreže sudova³ u Republici Srbiji, počev od 1. januara 2010. godine, postupci za ratne zločine se u prvom stepenu vode se pred Većem za ratne zločine Odeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, a u drugom stepenu sudi Veće za ratne zločine Odeljenja za ratne zločine Apelacionog suda u Beogradu. Tužilaštvo za ratne zločine definisano je kao javno tužilaštvo posebne nadležnosti, osnovano za celu teritoriju Srbije i ono postupa i u prvom i drugom stepenu.⁴

Na osnovu podataka⁵ Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije za 2012. godinu u fazi istrage se trenutno nalazi 32 predmeta, a koji se odnose na 41 lice kojima je stavljeno na teret izvršenje krivičnih dela iz nadležnosti Tužilaštva. U toku 2012. godine Tužilaštvo za ratne zločine podnelo je 4 optužnice i 2 optužna predloga protiv ukupno 8 lica. U predistražnoj fazi se nalazi 352 predmeta u okviru KTR upisnika (krivični upisnika za razne predmete i događaje), odnosno u okviru KTN upisnika (krivični upisnik za nepoznate učinioce) - koji se vode prema oštećenim licima - se nalaze ukupno 525 lica.

Veće za ratne zločine pri Višem sudu u Beogradu donelo je 7 presuda⁶ u 2012. godini, dok se 5 predmeta⁷ nalaze u fazi glavnog pretresa. Pred Apelacionim sudom u Beogradu dovršeno je 4 postupaka po žalbi na presudu Odeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu⁸, odnosno 1 postupak po žalbi na dugostepenu presudu Odeljenja za ratne zločine Apelacionog

¹ Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku protiv učinilaca ratnih zločina (*Sl. glasnik RS*, br. 67/2003)

² Član 2 Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku protiv učinilaca ratnih zločina

³ Vidi Zakon o uređenju sudova (*Sl. glasnik RS*, br. 116/2008)

⁴ Član 4 Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku protiv učinilaca ratnih zločina

⁵ Dopis Tužilaštva za ratne zločine od 19.10.2012. godine, br. 338/2012

⁶ K-Po2 22/2010 (okr. Devetak Ljuban i drugi), K-Po2 45/2010 (okr. Vukšić Zoran i drugi), K-Po2 51/2010 (okr. Popović Sreten i drugi), K-Po2 7/2011 (okr. Jović Dragan i drugi), K-Po2 17/2011 (okr. Budisavljević Čeda i drugi), K-Po2 18/2011 (okr. Memiši Aguš i drugi), K-Po2 3/2012 (okr. Kašnjeti Mark). U predmetima K-Po2 5/2010 i K-Po2 17/2011 izjavljene su žalbe Apelacionom sudu u Beogradu protiv presuda Odeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu.

⁷ K-Po2 42/2010 (okr. Bogdanović Damir i drugi), K-Po2 48/2010 (okr. Miladinović Toplica i drugi), K-Po2 14/2011 (okr. Ćirić Petar), K-Po2 1/2012 (okr. Vidaković Boža i drugi), K-Po2 6/2012 (okr. Sovilj Nedeljko i Rajko Vekić)

⁸ Kž1 Po2 10/11 (okr. Veljko Marić), Kž1 Po2 9/11 (okr. Perica Đaković), Kž1 Po2 2/12 (okr. Goran Savić i dr.), Kž1 Po2 1/12 (okr. Duško Kesar)

suda u Beogradu⁹. Trenutno se vodi jedan žalbeni postupak¹⁰ po žalbi na presudu Odeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu.

1.1. SAŽETAK PRESUDA DONETIH U 2012.GODINI PRED VEĆEM ZA RATNE ZLOČINE VIŠEG SUDA U BEOGRADU

Čeda Budisavljević i drugi (predmet Lički Osik)¹¹

Dana 16. marta 2012. godine Veće za ratne zločine Višeg suda u Beogradu izreklo je presudu u predmetu „Lički Osik” po drugi put bivšim pripadnicima MUP-a nekadašnje Srpske Autonomne Oblasti (SAO) Krajine i TO Teslingrad, okrivljenom Čedi Budisavljeviću, okr. Mirku Malinoviću, okr. Milanu Bogunoviću i okr. Bogdanu Grujičiću, oglasivši ih krivim za krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i izrekavši im kaznu zatvora od po 12 godina (za okr. Budisavljevića i za okr. Malinovića), odnosno kaznu zatvora od po 10 godine (za okr. Bogunovića i za okr. Grujičića).

Tokom glavnog pretresa utvrđeno je da su optuženi kao saizvršioци likvidirali svih pet članova porodice Rakić u Ličkom Osiku u novembru 1991. godine. Veće se naročito osvrnulo na bezobzirnost optuženih prilikom likvidacije porodice Rakić, i na naročiti svirep način na koji su optuženi uništili leš jedne oštećene spaljivanjem, dok su tela ostalih pripadnika porodice Rakić bacili u jamu Golubnjaču.

Od četvorice optuženih, jedino se opt. Čeda Budisavljević izjašnjavao krivim, dok su opt. Malinović, Begunović i Grujičić poricali izvršenje dela. Priznanje dela od strane opt. Čede Budisavljevića kroz detaljan opis toka izvršenja prihvaćeno je od strane sudskog veća u celosti, obzirom da Budisavljević nije ni u jednom trenutku umanjivao sopstvenu odgovornost.

Tužilaštvo za ratne zločine je saopštenjem izrazilo svoje nezadovoljstvo ovako odmerenom kaznom zatvora i uložilo žalbu Apelacionom sudu.

⁹ Kž3 Po2 1/12 (okr. Perica Đaković)

¹⁰ Kž1 Po2 3/12 (okr. Bogdan Gručić, Čedo Budisavljević, Mirko Malinović, Milan Bogdanović)

¹¹ Posl.br. predmeta: K Po2 17/11

Sreten Popović i Miloš Stojanović (predmet „Braća Bitići/Bytyqi“)¹²

Dana 9. maja 2012. godine sudeće veće Odeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu izreklo je oslobađajuću presudu u ponovljenom postupku optuženom Rastku Popoviću i opt. Milošu Stojanoviću. Optuženima se stavljalo na teret da su kao pripadnici Operativno poternih grupa koje su delovale u okviru Posebnih jedinica policije u julu 1999. godine neovlašćeno lišili slobode braću Ilija, Agrona i Mehmeta Bitićija (Bytyqi), pripadnike dobrovoljačke jedinice „Atlantska Brigada“ formirane u SAD koja je brojala oko 400 pripadnika, američkih državljana albanskog porekla, a koja su iz Albanije ilegalno prešla na područje Kosova i stavila se u službu OVK, kao jednoj strani u oružanom sukobu na Kosovu. Nadalje, u optužnici se navodi da su nakon izdržane kazne zbog prekršaja ilegalnog prelaska državne granice, optuženi, Popović i Stojanović, oštećene braću Bitići (Bytyqi) prebacili u policijski kamp u Petrovom Selu gde su ih kasnije preuzeli i ubili za sada nepoznati pripadnici MUP-a Republike Srbije i SAJ-a, a čime bi optuženi izvršili krivično delo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. Krivičnog zakona SRJ.

U obrazloženju presude navodi se da Tužilaštvo za ratne zločine nije dokazalo da su optuženi Popović i Stojanović izvršili dela koje im se stavljaju na teret optužnicom, niti je Tužilaštvo dokazalo da je ubistvo oštećenih izvršeno u vezi sa oružanim sukobom, obzirom da je kao datum okončanja oružanog sukoba na Kosovu uzet 20. jun 1999. godine, a pripadnici MUP-a su braću Bitići lišili slobode 26. juna 1999. godine. Veće je takođe došlo do zaključka da optuženi nisu imali saznanja da su oštećeni ratni zarobljenici, niti je kod njih mogla postojati svest o tom svojstvu oštećenih. Po oceni suda optužnica sadržala je nelogičnosti i protivrečnosti koje su dovele do toga da se u konkretnom slučaju nije moglo utvrditi ko je neposredni izvršilac ubistava, odnosno kada i gde su ona počinjena.

Dragan Jović i drugi (predmet „Bijeljina“)¹³

Veće za ratne zločine pri Višem sudu u Beogradu 4. juna 2012. godine izreklo je presudu kojom je oglasilo krivim optužene i osudilo ih na kaznu zatvora, i to: Dragana Jovića na 15 godina, Zorana Đurđevića na 13 godina i Alena Ristića na 12 godina kazne zatvora zbog učinjenog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 KZ SRJ.

Predmetna presuda je veoma interesantna sa stanovišta sudske prakse obzirom da se posebno osvrnula na zločine počinjene protiv polnih sloboda za vreme ratnih dešavanja, odnosno zabrane naročito ponižavajućih postupaka i postupaka kojima se vređa ljudsko dostojanstvo¹⁴, a

¹² Posl. br. predmeta: K-Po2 51/2012

¹³ Posl. br. predmeta: K-Po2 7/2011

¹⁴ Vidi član 4 stav 1 i 2 tačke a) i e) Dopunskog protokola uz IV Ženevsku konvenciju o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) od 12.08.1949. („Sl. List SFRJ“ br. 16/78 – Međunarodni ugovori)

među koje naročito spada i silovanje¹⁵ i za koje su se optuženi između ostalog teretili. Naime, optuženi Jović, Đurđević i Ristić su u svojstvu pripadnika srpske dobrovoljačke oružane grupe dana 14.06.1992. godine upali u kuću Rame Avdića, civila muslimanske nacionalnosti iz Bijeljine, pod izgovorom da je oštećeni navodno muslimanski ekstremista koji nabavlja oružje za Muslimane i drži ga u svojoj kući. Optuženi su nakon pretresa kuće, oštećenom oduzeli novac, zlatninu i oružje za koje je oštećeni imao urednu dozvolu. Nakon toga je optuženi Jović ubio oštećenog Avdića. U isto vreme optuženi su snahu Hajretu i kćerku Nizamu oštećenog Rame Avdića silovali i vršili protivprirodni blud nad njima. Nakon kritičnih događaja optuženi su oštećene, Hajretu i Nizamu, terale da gole izađu iz kuće, a zatim ih prevezli do mesta Ljeljenča gde su opet ponovili silovanja i opet vršili protivprirodni blud na njima, a na kraju ih ostavili gole na putu.

Kao otežavajuću okolnost sud je izdvojio posebnu okrutnost koju su učinioci ispoljili prema oštećenima prilikom izvršenja dela time što su prema oštećenim ženama primenjivali naročito ponižavajuće postupke poput skidanja, silovanja u više navrata i izvođenja oštećenih na ulicu bez odeće.

Uzimajući u obzir bogatu sudsku praksu MKSJ koja se odnosi na gonjenje i kažnjavanja seksualnog nasilja pred *ad hoc* Tribunalima¹⁶, svakako je pozitivno što su optužnicom u ovom predmetu obuhvaćena i dela protiv polnih sloboda u sklopu samog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva učinjenih tokom neprijateljstava¹⁷.

Zoran Vukšić i drugi (predmet „Beli Manastir“)¹⁸

Optuženima Zoranu Vukšiću, Slobodanu Strigiću, Branku Hrnjaku i Velimiru Beriću su dana 19.06.2012. godine izrečene kazne zatvora u trajanju od 20, 10, 5, odnosno 1 godine dana i 6 meseci za krivično delo ratnih zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 KZ SRJ koje su počinili na teritorije opštine Beli Manastir u drugoj polovini 1991. godine kao pripadnici SUP Beli Manastir.

¹⁵ Ibid. Član 4 stav 2 tačka e).

¹⁶ Vidi predmete MKTJ-a: Mucić et al. (IT-96-21), Furundžija (IT-95-17/1), Kunarac et al. (IT-96-23&23/1). Dostupno na: <http://www.icty.org/cases/party/712/4>, poslednji put pristupljeno 05.12.2012. godine

¹⁷ Tužilaštvo za ratne zločine je svoju spremnost da obuhvati dela seksualnog nasilja svojom optužnicom pokazalo u još jednom predmetu koji je trenutno u fazi glavnog pretresa. Naime, pred Većem za ratne zločine vodi se predmet „Zvornik 5“ (KTRZ 11/10) za izuzetno svirepe zločine počinjene u selima Skočići, Malešić, Šetići i Klisa (Opština Zvornik) od strane pripadnika paravojne formacije, tzv. „Simini četnici“ prema civilima romske nacionalnosti, uključujući tu i silovanja i seksualna izživljavanja nad Romkinjama. Detaljnije vidi: osnovnu optužnicu protiv Zorana Alića pod br. KTRZ 11/10; dostupno na: http://www.tuzilastvorz.org.rs/html_trz/OPTUZNICE/O_2011_02_23_CIR.pdf

¹⁸ Posl. br. predmeta: K-Po2 45/2012

Naime, u periodu od avgusta meseca pa do kraja 1991. godine optuženi su zajedno sa drugim pripanicima Jednice za posebne namene SUP Beli Manastir počinili više teških krivičnih dela protiv lica hrvatske nacionalnosti koja nisu uzela učešća u neprijateljstvima, poput ranjavanja civila i ubijanja civila, odnosno teškog telesnog ranjavanja civila.

Veće se posebno osvrnulo na ubistvo 4 člana porodice Čičak i to u kontekstu odgovornosti koje takođe snose i pretpostavljeni optuženog Vukšića obzirom da su oni znali za počinjene zločine i identitet učinilaca, međutim ništa nisu preduzeli da spreče optužene u vršenju daljih krivičnih dela, niti su ikoga procesuirali. Sud je takođe zaključio da su optuženih Zoran Vukšić i Velimir Bertić postupali nečovečno prema pritvorenim licima u samim prostorijama za zadržavanje SUP-a Beli Manastir, i tako povredili telesni integritet oštećenih na način što su ih tukli premetima poput palica i kablova, odnosno pretili im pištoljem i terali ih da pevaju četničke pesme.

Ljuban Devetak i drugi (predmet „Lovas“)¹⁹

Veće za ratne zločine Višeg suda u Beogradu je 26. juna 2012. godine proglasilo krivim i izreklo kaznu zatvora okrivljenom Ljubanu Devetku u trajanju od maksimalnih 20 godina, okr. Petroniju Stevanoviću u trajanju od 14 godina, okr. Milanu Radojčiću u trajanju od 13 godina, okr. Milanu Devčiću u trajanju od 10 godina, okr. Željku Krnjajiću u trajanju od 10 godina, okr. Miodragu Dimitrijeviću u trajanju od 10 godina, okr. Jovanu Dimitrijeviću i okr. Saši Stojanoviću u trajanju od po 8 godina, okr. Draganu Bačiću u trajanju od 6 godina, okr. Aleksandru Nikolaidis u trajanju od 6 godina, okr. Darku Periću i opt. Radovanu Vlajkoviću u trajanju od po 5 godina i okr. Radisavu Josipoviću u trajanju od 4 godina zbog izvršenog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 KZ SRJ.

Optuženima se u ovom predmetu sudilo za zločine koje su počinili u hrvatskom selu Lovas tokom oktobra i novembra 1991. godine jer su optuženi Devetak, opt. Devčić, opt. Radojčić i opt. Krnjajić kao pripadnici faktičke uspostavljene civilne i vojne vlasti, tj. milicije i teritorijalne odbrane Lovas i Tovarnik samoproglashene SAO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema, zatim opt. Dimitrijević, opt. Perić, opt. Vajković i opt. Josipović, kao pripadnici teritorijalne odbrane Valjevo, a čije su jedinice po dolasku na teritoriju Hrvatske ušle u sastav Druge proleterske gardijske mehanizovane brigade JNA, nadalje opt. Stojanović, opt. Dimitrijević, opt. Bačić, opt. Kosijer, opt. Nikolaidis i opt. Stevanović, kao pripadnici dobrovoljačke oružane grupe „Dušan Silni“, a koji su po dolasku na područje sela Lovas u Hrvatskoj ušli u sastav Teritorijalne odbrane i milicije u Lovasu, izvršili krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva prilikom napada na selo Lovas. U kritičnom periodu optuženi su izvršili dela, kao što su: zatvaranja hrvatskih civila u improvizovanim zatvorima; naređivanje ponižavajućih i diskriminatorskih mera civilima hrvatske nacionalnosti u vidu

¹⁹ Posl. br. predmeta: K-Po2 22/2010

nošenja bele trake na oko ruke i obeležavanje hrvatskih kuća istom; sačinjavanje spiska za likvidaciju civila na osnovu kojeg je ubijeno 16 civila; korišćenje hrvatskih civila kao živog štita prilikom pretresa terena oko Lovasa na način što su civili primoravani da koračaju i prelaze minsko polje.

U presudi se navodi da je nakon zauzimanja sela uspostavljena, kako vojna, tako i faktička vlast, i da je u toj hierarhiji prvooptuženi Devetak zauzimao ubedljivo najvišu poziciju. Optuženi Ljuban Devetak je u vreme kritičnih događaja imao funkciju komandanta sa vrlo širokim vojnim i civilnim ovlašćenjima, saoptuženi Radojčić i Devčić zauzimali su funkciju komandanta teritorijalne odbrane, odnosno komandira stanice milicije, dok su dobrovoljci oružane formacije „Dušan Silni“ zajedno sa meštanima Srbima faktički sačinjavali samu novoformiranu miliciju i teritorijalnu odbranu.

Iz razloga što su optuženi Radojčić i Devčić, a ponajviše optuženi Devetak imali dominantnu ulogu u događajima u selu Lovas, Veća je kao otežavajuću okolnost cenilo upravo njihove hijerarhijsko visoke funkcije prilikom kritičnih događaja, odnosno njihovo drsko držanje za vreme trajanja postupka, prilikom koje je odbrana opt. Devetka i opt. Devčića vršila pritisak na svedoke, odnosno kada su i sami optuženi ispoljavali vidljivu bezobzirnost i osvetoljubivost ka oštećenima kao svedocima u postupku.

Krivična odgovornost optuženih za počinjena ubistva najmanje 70 civila u većinsko hrvatskom selu Lovas, koja su se desila tokom oktobra i novembra 1991. godine, utvrđena je tokom glavnog pretresa. Interesantno je međutim da je predsednica Veća prilikom javnog objavljivanja presude više puta istakla da odgovornost za zločine itekako snosi i komanda Druge proleterske gardijske mehanizovane brigade JNA, iako se nijedan njen pripadnik u ovom konkretnom slučaju nije našao na optuženičkoj klupi. Ona je nadalje govorila i o neprimerenom ponašanju profesionalnih oficira JNA za vreme kritičnih dešavanja u Lovasu, obzirom da se prema posmrtnim ostacima ubijenih žrtva postupalo veoma bezobzirno - tela žrtava se nisu ni brojala, niti su imena žrtava popisana, tela preminulih su samo pobacana u rov. Predsednica Veća je svoje izlaganje završila podsećajući Tužioca da je zahvaljujući iscrpnom dokaznom postupku prikupljen dokazni materijal koji otvara mogućnost za privođenje pravdi i onih aktera, pre svega iz redova pripadnika JNA, koji nisu bili obuhvaćeni optužnicom u ovom predmetu. Ona je naročito podvukla činjenicu da je JNA u vreme kritičnih događaja kontrolisala područje na kojem se selo Lovas nalazi, pa je u ovom predmetu ostalo nedorečeno kako je ipak došlo do masovnog iseljavanja hrvatskog civilnog stanovništva sa tih prostora.

S druge strane, zamenik Tužioca za ratne zločine, Bruno Vekarić, izjavio je da je Tužilaštvo u potpunosti zadovoljno ovakvom presudom i izrečenim krivičnim sankcijama. On je takođe ocenio je da je pravosuđe Republike Srbije presudom u predmetu *Lovas* poslalo jasnu poruku poštovanja žrtava i izvinjenje za počinjene zločine, odnosno ukazalo gest da ta nedela

nisu prošla nekažnjeno niti su se zaboravila²⁰. Ipak, Tužilaštvo se nakon ove izjave nije oglasilo sa najavama o procesuiranju pojedinih pripadnika JNA za zločine počinjene u Lovasu.

Aguš Memiši i drugi (predmet „Gnjilanska grupa“)²¹

U ponovljenom postupku pred Većem za ratne zločine Višeg suda u Beogradu 11 optuženih u predmetu „Gnjilanska grupa“ proglašeni su krivim i osuđeni na kaznu zatvora, i to: optuženi Samet Hajdari na 15 godina, opt. Ahmet Hasani i opt. Nazif Hasani na po 13 godina, opt. Aguš Memiši, opt. Burim Fazli i opt. Selimon Sadik na po 12 godina, opt. Faton Hajdari na 10 godina, opt. Kamber Sahiti, opt. Ferat Hajdari i opt. Sadik Ali na po 8 godina, opt. Sefet Musli na 5 godina, u odnosu na dela u mučenja, prebijanja i silovanja oštećenih – u postupku zaštićenih svedoka, - čime su izvršili krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 KZ SRJ počinjenog u Gnjilanu u periodu između 17.-23. juna 1999. godine, dok su isti optuženi oslobođeni od krivične odgovornosti za ubistvo i mučenje neidentifikovanih žrtava. Istovremeno, preostalih 9 optuženih iz ovog predmeta, i to Fazli Ajdari, Redžep Aliu, Šakir Šakiri, Šefket Musliu, Sadik Aliu, Idriz Aliu, Šemsij Nuhium, Ramadan Halimi i Ferat Hajdari oslobođeni optužbi zbog nedostatka dokaza.

Prilikom izveštavanja o suđenju pripadnicima tzv. „Gnjilanske grupe“, u medijima je objavljena vest da je optuženi Aguš Memiši dana 7. septembra 2012. godine na glavnom pretresu pretio zameniku Tužioca za ratne zločine, Miodjebu Vitoroviću²². Ipak, prilikom javnog objavljivanje presude, predsednica veća je takve navode odbacila, rekavši da u sudnici zameniku tužioca nije prećeno. Nevladina organizacija Fond za humanitarno pravo (FHP) je to kasnije i potvrdila saopštenjem u kojem se navodi da je posmatrač FHP bio lično prisutan na sednici, i da pretnji od strane optuženog Memišija nije bilo²³.

Mark Kašnjeti²⁴

Ovaj predmet izazvao je medijsku pažnju sredinom meseca april 2012. godine kada je opt. Kašnjeti uhapšen na administrativnom prelazu Merdare od strane MUP-a Republike Srbije na osnovu raspisane međunarodne poternice zbog osnovane sumnje da je Kašnjeti učinilac

²⁰ Saopštenje zamenika Tužioca za ratne zločine nakon javnog objavljivanje presude u predmetu *Lovas*. Dostupno na http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2012&mm=06&dd=26&nav_category=64&nav_id=621569 [poslednji pristup: 05.12.2012. godine]

²¹ Posl. br. predmeta: K-Po2 18/2011

²² Vidi npr. tekst dnevnog lista Blic pod naslovom „Član Gnjilanske grupe pretio tužiocu Vitoroviću: Osvetićemo ti se ja, moja deca i unuci“, dostupno na <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/341685/Clan-Gnjilanske-grupe-pretio-tuziocu-Vitorovicu-Osveticemo-ti-se-ja-moja-deca-i-unuci> [poslednji pristup 05.12.2012. godine]

²³ Vidi saopštenje Fonda za humanitarno pravo, dostupno na http://www.hlc-rdc.org/?page_id=14399 [poslednji pristup 05.12.2012. godine]

²⁴ Posl. br. predmeta: K-Po2 3/2012

krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva počinjenog na Kosovu 1999. godine. Naime, u januara 2011. godine se u štampanim novinama pojavila fotografija više naoružanih lica u uniformama Oslobođilačke vojske Kosova (OVK) kako izvode dvojicu civila kojima su ruke bile vezane. Tužilaštvo za ratne zločine je tvrdilo da se na toj fotografiji, navodno, vidi i optuženi Kašnjeti - koji se kritičnom prilikom naoružan i u uniformi pridružio oružanoj grupi OVK - kako maltretira dvojicu oštećenih srpske nacionalnosti.

Dana 19. novembra 2012. godine optuženi Mark Kašnjeti proglašen je krivim i osuđen je na 2 godine kazne zatvora od strane Veća za ratne zločine Višeg suda u Beogradu zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 KZ SRJ.

Tokom dokaznog postupka, veće je utvrdilo da je optuženi Kašnjeti u Prizrenu dana 14.06.1999. godine, kao pripadnik Oslobođilačke vojske Kosova (OVK), zajedno sa drugim NN pripadnicima OVK, protivpravno pretresao, vezao i držao zatvorenim dvojicu oštećenih civila srpske nacionalnosti, Božidara Đurovića i Ljubomira Zdravkovića, u periodu od nekoliko sati. Nakon toga je optuženi sa NN pripadnicima OVK naredio dvojici oštećenih i oštećenom Miroslavu Jovanoviću, koji je takođe bio lišen slobode na istoj lokaciji od strane istih učnilaca, da odu u Srbiju.

Tokom dokaznog postupka, sudeće veće je poklonilo veru iskazu svedoka-oštećenog Đurovića, koji je na glavnom pretresu prepoznao opt. Kašnjetija, uprkos tome da je oštećeni učinioca krivičnog dela opisao kao znatno mlađu osobu u odnosu na godine života koje je opt. Kašnjeti stvarno imao 1999. godine. Iskaz oštećenog Đurića je takođe konfuzan u delu gde on jasno prepoznaje opt. Kašnjetija u vreme glavnog pretresa, dok prethodno nije bio u stanju ni da okvirno opiše učinioca u vreme izvršenja dela.

Nevladina organizacija Fond za humanitarno pravo je nadalje ukazala na dozvoljenost i dokaznu snagu fotografije koja se koristila tokom postupka. Naime, lik lica za koje je presudom utvrđeno da je to opt. Kašnjeti bio je markiran na fotografiji i tako prezentiran svedocima, što je za posledicu imalo direktno sugerisanje svedocima ko od ljudi na fotografiji je navodno opt. Kašnjeti.

1.2. SAŽETAK PRESUDA DONETIH U 2012. GODINI PRED VEĆEM ZA RATNE ZLOČINE APELACIONOG SUDA U BEOGRADU

Veljko Marić²⁵

Dana 23.09.2011. godine sudeće Veće za ratne zločine Višeg suda u Beogradu proglasilo je krivim i osudilo optuženog Veljka Marića na zatvorsku kaznu u trajanju od 12 godina zbog izvršenja krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 KZ SRJ. Radnja krivičnog dela obuhvata ubistvo jednog civila srpske nacionalnosti od strane okrivljenog Marića, i to u jesen, 31. oktobra 1991. godine prilikom oružane akcije u selu Ristovac (Republika Hrvatska) kada je okrivljeni kao pripadnik hrvatskih oružanih formacija, ušavši u kuću oštećenog sa više hitaca ispaljenih iz vatrenog oružja i lišio života istog.

Nakon izjavljene žalbe od strane okrivljenog, Veće za ratne zločine Apelacionog suda je 5. marta 2012. godine potvrdilo prvostepenu presudu. Žalba okrivljenog je odbijena kao neosnovana po svim ožalbenim razlozima. Apelacioni sud je takođe zaključio da je krivična sankcija bila pravilno odmerena.

Perica Đaković²⁶

Veće za ratne zločine Apelacionog suda je nakon održanog pretresa 11. januara 2012. godine preinačilo prvostepenu oslobađajuću presudu²⁷ u predmetu okrivljenog Perice Đakovića. Nakon izjavljene žalbe Tužioca za ratne zločine, Apelacioni sud je oglasio okrivljenog krivim za izvršenje krivičnog dela ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144 KZ SRJ. Okrivljeni Đaković je osuđen na kaznu zatvora od jedne godine.

Okrivljenom se stavljalo na teret da je 3. septembra 1991. godine u Medaku kao pripadnik rezervne milicije SAO Krajine nečovečno postupao prema oštećenom, pripadniku MUP-a Hrvatske, tj. udarao ga palicom po golim tabanima nakon što je oštećeni položio oružje i stekao status ratnog zarobljenika. Naime, drugostepeni sud je našao da se u radnjama okrivljenog stiču obeležja bića krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva obzirom da nečovečno postupanje okrivljenog prema oštećenom, a za kojeg se očigledno znalo da je ratni zarobljenik, u sebi nosi primese ozbiljnog nasrtaja na ljudsko dostojanstvo, iako po intenzitetu i karakteru predstavlja blaži oblik zlostavljanja.

²⁵ Posl. br. predmeta: Kž 1 Po2 10/11, drugostepena odluka od 5. marta 2012. godine

²⁶ Posl. br. predmeta: Kž1 Po2 9/11 (drugostepena odluka od 11. januara 2012. godine) i Kž3 Po2 1/12 (trećestepena odluka od 26. oktobra 2012. godine)

²⁷ Posl br. predmeta: K-Po2 3/11

Uprkos ovakvom shvatanju drugostepenog suda, dana 26. oktobra 2012. godine drugo veće Apelacionog suda u Beogradu koje je odlučivalo u trećem stepenu u predmetu okrivljenog Đakovića uvažilo je žalbu okrivljenog i oslobodilo ga od optužbe. Iz obrazloženja proizilazi da po nalaženju veća koje je sudilo u trećem stepenu udarci po tabanima oštećenog očigledno ne dostižu neophodan prag ozbiljnosti radnje krivičnog dela potreban da bi se takvo činjenje moglo karakterisati kao degradacija, teško poniženje ili povreda ljudskog dostojanstva oštećenog. Veće Apelacionog suda je takođe zaključilo da ni nanete posledice nikako ne opravdavaju ovako ozbilju kvalifikaciju dela.

Goran Savić i Darko Janković²⁸

Dana 4. oktobra 2012. godine Veće za ratne zločine Apelacionog suda u Beogradu preinačilo je prvostepenu presudu Višeg suda u Beogradu u predmetu okrivljenih Gorana Savića i Darka Jankovića u delu koji se tiče krivične sankcije, na način što je nakon izjavljene žalbe Tužioca za ratne zločine zatvorska kazna pooštrena na 3 godine u odnosu na okrivljenog Savića, i na 20 godina u odnosu na okrivljenog Jankovića. Okrivljeni su oglašeni krivim zbog izvršenja krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 KZ SRJ.

Okrivljeni Janković je osuđen je zbog zločina počinjenih u Domu kulture u Čelopeku, kraj Zvornika na teritoriji Bosne i Hercegovine. Okr. Janković je, kao pripadnik jedinica u sastavu TO Zvornik, zatvorene civile muslimane telesno povređivao i lišio života barem četvoro njih. Takođe, Janković je oglašen krivim i za nečovečno postupanje prema civilima muslimanima koji su se nalazili u „Ciglani“ na prinudnom radu, obzirom da je okrivljeni naređivao pritvorenim civilima da pljačkaju muslimanske i srpske kuće na teritoriji Zvornika, a zatim predmete pribavljene na takav način sam prisvajao. Nadalje, okrivljeni Savić i Janković su u saizvršilaštvu učinili zločine i na poljoprivrednom dobru „Ekonomija“ gde su muslimane civile tukli i telesno povređivali.

U svom obrazloženju Apelacioni sud navodi da prvostepeni sud nije adekvatno ocenio značaj svih otežavajućih okolnosti, niti je sve relevantne uzeo u obzir. Po nalaženju drugostepenog suda, težina i nastupele posledice izvršenog dela, brojnost žrtava, naročita bezobzirnost i brutalnost učinilaca, kao i stvaranje atmosfere straha i terora tokom perioda zatočeništva oštećenih opravdavaju pooštavanje već izrečenih krivičnih sankcija.

---

²⁸ Posl. br. predmeta: KŽ1 Po2 2/12 (drugostepna odluka od 4. oktobra 2012. godine)

Duško Kesar²⁹

Okrivljeni Duško Kesar je presudom³⁰ Odeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu proglašen krivim zbog izvršenja krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 KZ SRJ i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. On je proglašen krivim što je kao pripadnik rezervnog sastava MUP Republike Srpske, u svojstvu saizvršioca zajedno sa Dragom Radakovićem i Draškom Krndijom, učestvovao u lišenju života troje civila muslimanske nacionalnosti.

Žalbu na presudu izjavili su branilac, majka i supruga okrivljenog.

Drugostepenom presudom Apelacionog suda u Beogradu od 30. novembra 2012. godine preinačena je prvostepena presuda i optuženi Kesar oslobođen je optužbe da je izvršio krivično delo iz člana 142 KZ SRJ, u saizvršilaštvu. Po oceni suda nema čvrstih i nesumnjivih dokaza da je optuženi Kesar doista učestvovao u samoj radnji izvršenja dela, tj. bacanje eksploziva u kuću oštećenih, odnosno ništa ne ukazuje na to da je opt. Kesar delovao u istoj nameri ili imao istu volju upravljenu na lišenje života civila muslimana, kao što je to utvrđeno kod druga dva saizvršioca, Radakovića i Krndije.

---

²⁹ Posl.br. predmeta: Kž1 Po2 1/12, drugostepena odluka od 30. novembra 2012. godine

³⁰ Posl. br. predmeta u ponovljenom postupku: K-Po2 4/2011

